

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: **B. J.**
ev. č. X
st. přísl. X
t. č. pobytem X
doručovací adresa: X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2021, č. j. OAM-280/ZA-ZA11-K02-2021,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2021, č. j. OAM-280/ZA-ZA11-K02-2021(dále též „napadené rozhodnutí“), jímž byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč postupoval podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu a žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou zamítl.
3. Žalobce ve správním řízení sdělil, že je státním příslušníkem Černé Hory, srbské národnosti, je schopen se dorozumět v srbském jazyce a nábožensky vyznává pravoslaví. Nikdy nebyl členem žádné politické strany. Žalobce je rozvedený a jeho zletilý syn M. žije v ČR. Jmenovaný ve vlasti naposledy žil v obci X. Do ČR naposledy přicestoval letecky ze Srbska dne 16. 10. 2016. Pas občana Černé Hory nikdy neměl. Žalobce zde měl trvalý pobyt na základě sloučení rodiny, nicméně ten mu byl odebrán cizineckou policií v roce 2011. O mezinárodní ochranu žádá poprvé. K dotazu na svůj zdravotní stav uvedl, že odpovídá jeho věku. Má problémy se srdcem a užívá předepsané léky. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu sdělil, že v roce 2015 byl v Černé Hoře a o rok později se v zemi konaly volby do parlamentu. Vládní strana DPS měla zájem o jeho hlas a verbovali ho, aby pro ně hlasoval. Nikdy nechodil k volbám a neví, proč by s tím teď měl začít. Byl ubytován v domě svého bratra, kde na něj večer čekali neznámé osoby, protože věděly, že svůj volební hlas nikomu nedá. Kdyby chtěl volit, tak by dal hlas Srbské radikální straně, protože je Srb. „Chuligáni“ žalobce zmlátili a vyrazili mu zuby, sotva přežil. Nesmí se vrátit do Černé Hory.
4. Žalovaný shrnul, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany výše jmenovaného je obava z návratu do vlasti, kde byl před šesti lety v jednom případě napaden neznámými soukromými osobami, nicméně tímto incidentem se černohorská policie dle jeho tvrzení vůbec nezabývala. Dalším zjevným důvodem podané žádosti je legalizace pobytu žalobce v ČR, kde dle svých tvrzení strávil podstatnou část svého života a již nemá jiný domov, ani se kam vrátit.
5. Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce vycházel především z jeho výpovědí, opisu z evidence rejstříku trestů fyzických osob ze dne 7. 5. 2021, informace z cizineckého informačního systému ze dne 7. 5. 2021, protokolu o výslechu účastníka správního řízení o vyhoštění č. j. KRPA-58968-9/ČJ-2020-000022-VP ze dne 18. 2. 2020 (jakož i dalších materiálů, které byly dne 17. 5. 2021 doručeny správnímu orgánu Krajským ředitelstvím policie hlavního města Prahy), a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Černé Hoře. Konkrétně vycházel z Informace OAMP Černá Hora: Hodnocení Černé Hory jako bezpečné země původu (květen 2021).

6. Žalovaný posoudil zjištěné skutečnosti a shledal, že žádost žalobce je zjevně nedůvodná. Konkrétně žalovaný uvedl, že v Černé Hoře obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu a jeho občané nebo osoby bez státního občanství ho neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Černá Hora rovněž ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách; a to včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků a umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
7. Dále podrobně citoval Informaci OAMP Černá Hora: Hodnocení Černé Hory jako bezpečné země původu. V zemi rovněž existuje právo na správní opravné prostředky pro porušení lidských práv chráněných ústavním pořádkem. V případě špatného zacházení ze strany policie mohou občané podávat stížnost Radě pro civilní kontrolu policejních operací, přičemž normy a ustanovení týkající se opravných prostředků Černá Hora v zásadě dodržuje a naplňuje. Účinným nástrojem dohlízejícím nad stavem dodržování lidských práv je i Úřad veřejného ochránce práv. V zemi dále působí několik domácích i mezinárodních skupin pro lidská práva, která vyšetřují a zveřejňují svá zjištění bez omezení ze strany vlády.
8. Žalovaný shledal na základě výše uvedených informací o politické situaci a stavu dodržování lidských práv v Černé Hoře a na základě výpovědí výše jmenovaného, že v jeho případě lze Černou Horu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Žalobce přitom neprokázal, že v jeho případě nelze Černou Horu za takovou zemi považovat, má tedy v případě jakýchkoliv problémů v zemi jeho původu možnost využít ochrany kompetentních orgánů vlasti.
9. Ve vztahu k tvrzené obavě jmenovaného z návratu do vlasti žalovaný konstatuje, že žadatel se de facto zmínil pouze o jediném incidentu, kdy před více než 6 lety měl být údajně fyzicky napaden v nočních hodinách při návratu domů neznámými soukromými osobami, které ho zbili. Žalobce pak tento incident dle svých tvrzení bezprostředně po napadení šel oznámit na policii, která se jeho situací vdaný okamžik nechtěla zabývat s odůvodněním, že je opilý. Žalovaný nicméně konstatoval, že žalobce celou situaci dále nijak neřešil, i přes jím tvrzená zranění nevyčkal na příjezd záchranné služby (a ani nechtěl podstoupit vyšetření v nemocnici), a na neznámé osoby, které ho údajně napadly, nepodal trestní oznámení.
10. Stran tvrzeného „odmítnutí“ žalobce na policii správní orgán konstatuje, že žalobce si na postup policie nestěžoval, přestože se mohl případně obrátit na nadřízený policejní orgán (nebo např. na Úřad ochránce lidských práv), pokud v postupu policie shledal pochybení. Žalobci rovněž nic nebránilo v tom, aby informace o svém napadení předal policii kdykoliv později. Žalobce nicméně na celou situaci rezignoval, jím tvrzené napadení neznámými osobami dále nijak neřešil, a následně vycestoval do Srbska.
11. Žalovaný poukázal na skutečnost, že v průběhu pohovoru jednoznačně vyplynulo, že žalobce skupinu osob, která ho údajně měla fyzicky napadnout, vůbec neznal, útočníky nedokázal nijak identifikovat a ani věrohodným způsobem neobjasnil, jak jeho údajné

napadení souvisí se stranou DPS. Ostatně jmenovaný měl být agitován členy DPS např. zvoláním svého jména, nicméně žádné konkrétní potíže v tomto ohledu nikdy neměl, alespoň nic takového z jeho výpovědí v průběhu řízení jednoznačně nevyplynulo. Stran otázky žalovaného, zda mu dělali členové strany cokoli dalšího, žalobce pouze uvedl, že se nemá kam vrátit a také potvrdil, že kromě napadení žádné jiné potíže ve vlasti neměl.

12. Žalovaný též upozornil na skutečnost, že pokud by žalobce skutečně palčivě pociťoval potřebu mezinárodní ochrany, mohl o ni požádat bezprostředně poté, co dle svých tvrzení v říjnu 2016 přicestoval do ČR, nikoliv až v průběhu roku 2021, v době vykonatelnosti rozhodnutí o jeho správním vyhoštění. Stran zdravotního stavu žalobce žalovaný doplnil, že žalobce pouze užívá léky z důvodu jím tvrzených problémů s dýcháním a léky na srdce. S těmito léky se cítí normálně, nemá žádné fyzické problémy a považuje se za praceschopnou osobu. Na území ČR nepodstupuje speciální léčbu ani nemá plánovaný žádný lékařský zákrok, alespoň nic takového v tomto řízení neuvedl, a nedoložil ani žádnou lékařskou zprávu nebo jiný dokument obdobného významu.
13. Žalobce se nijak se svými zdravotními obtížemi ve vlasti nijak neléčil a zejména ani netvrdil, že by v léčbě nemohl pokračovat i po návratu do vlasti. K námitce žalobce, že nevlastní černohorský pas, žalovaný rovněž nad rámec konstatuje, že žalobce neuvedl žádnou konkrétní překážku, která by mu bránila si po návratu do vlasti obstarat pas občana Černé Hory (pokud si zároveň během pobytu ve vlasti bez potíží vyřídil v červenci 2015 průkaz totožnosti země svého původu, který je platný až roku 2025). Žalovaný tak uzavřel, že žalobce v řízení nijak neprokázal, že pro něj Černá Hora není bezpečnou zemí původu.

III. Žaloba

14. Žalobce se domnívá, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a v důsledku toho nesprávně aplikoval příslušná ustanovení zákona o azylu. Žalobce nesouhlasí s tím, že nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany a považuje proto napadené rozhodnutí za nezákonné.
15. Žalobce především namítl, že žalovaný musí postupovat individuálně, ovšem jak vyplývá z podkladů, ze kterých správní orgán vycházel, tyto obsahují pouze obecné informace o Černé Hoře, ale žádnou informaci o jednání soukromých osob a možnost domoci se ochrany u státních orgánů. V tomto směru odkazuje žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2007, čj. 2 Azs 41/2007-103.
16. Žalobce namítl, že má důvodný strach se vrátit do země původu kvůli Černohorcům, kteří jej psychicky a fyzicky napadali a ovlivňovali, aby ve volbách hlasoval pro stranu DPS, ačkoli věděli, že on i celá jeho rodina jsou Srbové. Konkrétně jej napadli v noci na ulici neznámí mladíci, kteří jej hodili na zem a kopali a bili, až ztratil vědomí. Přestali ho bít, až když si mysleli, že je mrtvý. Po tomto incidentu měl žalobce rozbitý nos a poraněné oči, přišel o zuby. Žalobce se bál nechat se odvézt do nemocnice, jelikož se obával, že by ho mohli v nemocnici najít a zabít ho. Žalobce šel tedy celou věc nahlásit na policii, zde byl však odmítnut.

17. K námitce žalovaného, že dále se tuto věc již nesnažil žalobce s policií řešit, tento dodává, že policie ho striktně odmítla a navíc měla k dispozici kamerové záznamy, takže kdyby se chtěli případem zabývat, tak by to udělali. Policie se však žalobcovou věcí nezabývala a nic neprošetřila. Žalobce dále uvádí, že neví, kdo konkrétní jej napadl a nemůže proto na nikoho podat trestní oznámení.
18. Žalobce o tomto incidentu zpravil své známé, kteří mu poradili, aby volební lístek pro DPS podepsal. Hodně lidí takto volební lístek podepsalo, hlasy se i kupují. Žalobce uvádí, že v Černé Hoře je velká bída a lidé jsou za 50 EUR schopni prodat svůj volební hlas nebo průkaz totožnosti. Je to dáno i tím, že Černá Hora má velmi málo obyvatel a každý hlas má tedy pro politickou stranu velkou cenu. Proto se strany jako DPS snaží získat volební hlasy tímto způsobem.
19. Po tomto incidentu uprchl žalobce do Srbska a nemůže si již obstarat doklady Černé Hory, jelikož ty vydává pouze policie a v žádosti o ně je nutno uvést důvody pro vydání dokladů, čehož se žalobce obává. Žalobce se obává návratu do Černé Hory, zejména protože je Srb a bojí se, že jej budou tito lidé opět pronásledovat a bít, dokonce se obává o svůj život. Žalobce uvádí, že je již starším člověkem a nemůže se takovému násilí bránit. Žalobce nemá ani oporu ve správních orgánech, jelikož mu tyto neposkytnou patřičnou pomoc.
20. Žalobce tak konkrétně uvedl veškeré potíže, které měl se soukromými osobami, a ačkoliv neposkytl jiné důkazy než svou výpověď, jeho výpověď hýla naprosto věrohodná. Žalobce se držel jedné dějové linie a ani žalovaný neuvedl, že by snad nevěřil žalobci určitou skutečnost, kterou uvedl. Žalobce navíc jasně uvedl, jak se obrátil na policii a vyšetřování jeho případu bylo odmítnuto. Úkolem žalovaného tak bylo zhodnotit, zda tento přístup a praktické řešení problémů policií je reálné.
21. Žalobce se domnívá, že žalovaný posuzoval jeho věc výlučně na základě země původu a nezabýval se konkrétními důvody jeho žádosti. Kdyby tak žalovaný učinil, musel by dojít k závěru, že v případě žalobce nelze Černou Horu považovat za bezpečnou zemi původu, jelikož mu při návratu do země hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy.
22. Tím žalobce splňuje podmínky udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona č. 325/1999 Sb. o azylu. Tyto podmínky však žalovaný vůbec nezkontroloval a nesprávně tak aplikoval ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., zákona o azylu, neboť nezkontroloval, zdaje pro osobu žalobce Černá Hora bezpečným státem či nikoli.
23. Nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu může spočívat i v tom, kdy osobě hrozí od soukromých osob vážná újma, ale státní orgány nejsou schopny nebo ochotny poskytnout jakoukoliv pomoc. Žalovaný tak měl zkoumat, jestli je přístup ke státním orgánům, resp. k policii v praxi skutečný anebo zda jde pouze o formální hledisko výkladu zákona, tj. že zde existuje určitá možnost podle zákona si stěžovat, resp. že existuje možnost obrany, když v praxi tento postup nefunguje.
24. Žalobce tak uvádí, že přestože uvedl pouze svoji výpověď, žalovaný tuto výpověď nepodrobil důkladné analýze a nesrovnal konkrétní uvedené skutečnosti s informacemi o zemi původu. Místo toho žalovaný pouze obecně uvedl, že v Černé Hoře nedochází k porušování lidských práv. To jsou ovšem informace naprosto obecné, které nemají s případem žalobce naprosto nic společného. Tímto tak byla porušena zásada

individualizace vyplývající ze správního řádu, ale také z charakteru samotného řízení o udělení mezinárodní ochrany.

25. Žalovaný navíc konstatuje, že od roku 2006, kdy Černá Hora vyhlásila samostatnost, až do roku 2021 nebyli mezi žadateli o mezinárodní ochranu žádní státní příslušníci Černé Hory. Žalobce upozorňuje, že tato skutečnost nemá žádnou souvislost s jeho azylovým příběhem a nelze na jejím základě nijak bagatelizovat traumata, která v zemi svého původu prožil.
26. Žalobce shrnul, že žalovaný nevyvrátil výpověď žalobce, ale přesto z ní ani nevycházel. Neuvedl, proč nedošlo k vyvrácení domněnky bezpečné země původu, a ignoroval v podstatě veškeré konkrétní skutečnosti, které žalobce uvedl.
27. Z uvedených důvodů žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

28. V průběhu řízení před správním orgánem je v případě žalobce zřejmé, že svou vlast neopustil na základě žádného z relevantních důvodů ve smyslu zákona o azylu a ani jeho obavy z návratu do Černé Hory nelze považovat za opodstatněné ve smyslu ustanovení § 12 a § 14a zákona o azylu. Především bylo zjištěno, že Černá Hora splňuje základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu (§ 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu), a byla proto zařazena na seznam zemí, které ČR považuje za bezpečné země původu - viz § 2 bod 5 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. Z výpovědi žalobce v rámci správního řízení o jeho azylové žádosti a ani z obsahu podané žaloby nebylo zjištěno, že by v jeho případě tento předpoklad neplatil.
29. Žalovaný uvádí, že hlavním důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobce byla jeho obava z návratu do Černé Hory, neboť zde byl před šesti lety v jednom případě napaden neznámými soukromými osobami. Žalobce uvedl, že se touto událostí policie vůbec nezabývala. Dále uvedl, že by chtěl zůstat v ČR, neboť zde žil značnou část svého života a měl zde udělen trvalý pobyt. Žalobci byl však tento pobyt kvůli vlastnímu zavinění cizineckou policií v roce 2011 odebrán. Poté se žalobce snažil svůj pobyt opět legalizovat v letech 2013 a 2014, ale neúspěšně. V roce 2015 žalobce odjel do Černé Hory, kde došlo k uvedenému incidentu, proto se opětovně rozhodl vrátit do ČR a to dne 16. 10. 2016. V ČR žalobce spáchal několik trestných činů, které jsou uvedeny v příloženém výpisu z rejstříku trestů, jenž je součástí správního spisu. Žalobce rovněž uvedl, že byl 14 měsíců ve vězení, ale ne vcelku a dne 5. 8. 2017 byl propuštěn. Žalovaný dodává, že žalobce vědomě a dlouhodobě porušoval v ČR právní předpisy a žádost o mezinárodní ochranu podal dne 7. 5. 2021, z čehož žalovaný vyvozuje, že jeho hlavním záměrem bylo vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění.
30. K tvrzení žalobce, že mu v zemi původu nebude ze strany státních orgánů poskytnuta pomoc, žalovaný uvádí, že žalobce má v případě jakýchkoliv problémů v zemi možnost využít ochrany kompetentních orgánů. Žalobce měl možnost použít legálních prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství a justičním institucím.

Pokud by došlo k nečinnosti či zneužití pravomocí, mohl se žalobce obrátit na ombudsmana či na nevládní organizace.

31. Rovněž tak nejsou důvodné ani jeho námitky týkající se žalovaným použitých informačních zdrojů, které jsou pro závěr, že Černou Horu lze vůči žalobci považovat za bezpečnou zemi původu, zcela dostačující a dostatečně aktuální. V závěru dokumentu je soupis zdrojů, na základě nichž byla informace zpracována, ze zde uvedeného přehledu lze usuzovat, že jde o uznávané a relevantní veřejně dostupné informace. Informace potvrzující, že Černou Horu lze považovat za bezpečnou zemi původu, jsou součástí správního spisu a žalobci byla dána možnost se s těmito informacemi seznámit dne 21. 6. 2021. Žalobce se ke správnímu úkonu dostavil, ale nenavrl žádné další podklady pro rozhodnutí, pouze správnímu orgánu sdělil, že situace v Černé Hoře je napjatá, neboť policisté v Černé Hoře musí hlídat kláštery, neboť vandaloři v zemi ničí srbské pravoslavné kostely a kláštery. Dále uvedl, že k jeho žádosti nic dalšího uvést nechce.
32. Výše uvedené důvody vedou žalovaného k přesvědčení, že žalobce podal svou žádost účelově se snahou legalizovat si v ČR jeho pobyt. Žalovaný správní orgán doporučuje žalobci, aby řešil svou pobytovou situaci prostřednictvím zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.
33. Žalovaný uzavírá, že je přesvědčen, že v případě žalobce došlo k jednoznačnému naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a má za to, že rozhodnutí vychází z řádně zjištěného stavu věci. V podrobnostech pak žalovaný odkazuje na obsah správního spisu.

V. Řízení před krajským soudem

34. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
35. Soud ve věci nařídil **ústní jednání**, neboť žalobce nesouhlasil s tím, aby soud rozhodl bez jeho nařízení. Jednání se konalo dne 25. 10. 2022 za účasti žalobce, ustanovené tlumočnice a zástupkyně žalovaného. Krajský soud shrnul obsah napadeného rozhodnutí a vyslechl přednesy obou stran. Dále konstatoval obsah soudního a správního spisu.
36. Ze **správního spisu** vyplývají následující skutečnosti. Podle poskytnutí údajů k žádosti žalovaného nebyl členem politické strany, poprvé v ČR v roce 1985 a naposledy v říjnu 2016 a z hlediska zdravotního stavu bere léky na srdce. Z protokolu o pohovoru ze dne 7. 5. 2021 vyplývá, že žalobce o trvalý pobyt v ČR přišel v roce 2011 v důsledku zákazu pobytu v Rakousku, v ČR byl vydán zatykač (spáchal trestný čin krádeže). V roce 2015 byl v ČR odsouzen za krádež na jeden rok odnětí svobody, pak odešel do Černé Hory a chtěl tam zůstat. Měl tam problémy se stranou DPS (Demokratická strana socialistů - strana prezidenta Mila Djukanoviče), která chtěla získat jeho hlas. V této souvislosti měl být napaden na ulici, tento incident nahlásil na policii, kde mu ale řekli, že byl opilý. Žalobce si není ale jist, že šlo o lidi ze DPS, nemůže na tento incident

zapomenout, má z toho psychické trauma. Ve vězení strávil 14 měsíců, po vykonání trestu měl být vyhoštěn. V ČR má syna. Na srdce se léčí od roku 2014, je kompenzován léky a schopen pracovat. Žalovaný si v řízení vyžádal též podklady z řízení o uložení správního vyhoštění. Podle pravomocného trestního příkazu byl žalobce odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 18. 2. 2020, č.j. 2 T 24/2020 – 53. Bylo mu uloženo správní vyhoštění ze dne 31. 5. 2020, č.j. KRPA-58968-16/ČJ-2020-000022-SV (PM ke dni 17. 12. 2020). Ve spisu je dále obsažena zpráva Hodnocení Černé Hory jako bezpečné země původu (květen 2021).

37. Žalobce k věci uvedl následující. Popsal incident z roku 2006, který se udál tak, že za ním šli nějací muži, kteří ho následně napadli (zbili ho tak, že nebyl k poznání). Domníval se, že jde o příslušníky DPS, která ovládla v Černé Hoře celou politickou scénu (kupují občanské průkazy, provádějí volební machinace). Přijela policie, odvedla ho. Pak byl dva týdny doma u bratra, léčil se. Poté musel opustit Černou Horu. Děsí se představy, že by se tam musel vrátit. Poukázal na etnické a kulturní změny po vyhlášení samostatné Černé Hory. Dále vysvětlil politické poměry v Černé Hoře poté, co strana DPS prohrála volby. Žalobce zdůraznil, že mu bylo šedesát let, psychicky se necítí dobře a hrozí mu velké nebezpečí od těchto osob, které se spojily proti Srbům.
38. Zástupkyně žalovaného zdůraznila, že žalobce pobýval dlouho v ČR v režimu zákona o pobytu cizinců. Jelikož o něj přišel, byla žádost o mezinárodní ochranu logickým způsobem řešení. Žalobce ke skutečnostem zjištěným ze správního spisu uvedl, že v roce 2006 byly volby, mělo dojít k pokusu o státní převrat. Kromě toho žalobce poukázal na to, že Černá Hora nemá zřízený ústavní soud. K dotazu soudu žalobce uvedl, že byl pod nátlakem dlouhodobě, šlo o to, aby za stranu DPS hlasoval či se dokonce stal členem. Dále se soud tázal, proč je jeho obava z návratu do Černé Hory po šesti letech tak živá. Žalobce uvedl, že nejen on, ale celá jeho rodina je ohrožena. Černohorci vyvíjejí na Srby tlak. Nemá v Černé Hoře ochranu.
39. Soud konstatoval veřejně dostupné informace (www.mzv.cz), podle nichž je v Černé Hoře 28,7 %, tedy druhé nejpočetněji zastoupené etnikum v Černé Hoře. Žalobce k tomu uvedl, že před rokem 1990 to bylo 75 %. Podle názoru žalobce černohorský jazyk neexistuje, on sám se učil jazyk srbo-chorvatský. Podle jeho názoru mezi srbským a černohorským jazykem není žádný rozdíl. Srbové jsou diskriminováni, jejich jazyk není uznán jako oficiální.
40. Jelikož účastníci neměli žádné návrhy na dokazování, krajský soud je ukončil a po vyslechnutí konečných návrhů přikročil k vyhlášení rozsudku.

VI. Posouzení věci krajským soudem

41. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
42. Žaloba **není důvodná**.

43. V žalobě bylo namítáno, že žalovaný v řízení dostatečně nezjistil skutkový stav věci, neboť neobstaral dostatek aktuálních informací o zemi původu, přičemž na jejich základě řádně nezdůvodnil svůj závěr o tom, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná. Dále nevyhodnotil podmínky pro udělení doplňkové ochrany žalobci.
44. Krajský soud předně uvádí, že žalovaný považoval podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany za zjevně nedůvodnou podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“* Ve třetím odstavci daného ustanovení je dále uvedeno, že: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
45. V této souvislosti je v ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu stanoveno, že bezpečnou zemí původu se rozumí: *„stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížíjí nad stavem dodržování lidských práv.“*
46. Základem vnitrostátního konceptu tzv. bezpečných zemí původu je právní úprava obsažená v již uvedené procedurální směrnici, která umožňuje členským státům uplatňovat domněnku, že země původu je pro žadatele o mezinárodní ochranu bezpečná, pakliže není v konkrétním případě prokázán opak. V této souvislosti mohou členské státy přistupovat k vymezení bezpečných zemí původu buďto případ od případu, nebo mohou přijmout seznam všech zemí, které považují pro účely řízení ve věci mezinárodní ochrany za bezpečné (viz body 40, 42 a 46 preambule procedurální směrnice).
47. V České republice je uplatňován druhý z uvedených přístupů, neboť byla v souladu s ust. § 86 odst. 4 zákona o azylu přijata vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, která v ust. § 2 bod 5 označuje za bezpečnou zemi původu rovněž Černou Horu (a to bezvýjimečně).
48. S ohledem na skutečnost, že žalobce pochází z Černé Hory (jakkoliv je srbské národnosti), je možné ho na základě dotčené právní úpravy zásadně považovat za žadatele o mezinárodní ochranu pocházejícího ze země, která je pro něj bezpečná. V tomto směru lze přisvědčit žalovanému, že je to právě žalobce, který je povinen

tvrdit a dokazovat rozhodné okolnosti svědčící o tom, že jinak uplatňovaná domněnka pojetí Černé Hory jako bezpečné země původu je v jeho případě vyvrácena (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, a ze dne 15. 2. 2021, č. j. 4 Azs 325/2020 - 29; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Z toho důvodu nelze nezákonnost napadeného rozhodnutí bez dalšího dovozovat z toho, že ve správním spisu je založena pouze jedna aktuální informace o zemi původu, která byla zpracována příslušným odborem Ministerstva vnitra ČR a která je založena na citacích řady relevantních zdrojů (MZV USA, Informace MZV ČR, nevládních organizací jako je Freedom House či Amnesty International).

49. K jednotlivým žalobním námitkám krajský soud uvádí následující.

50. Z hlediska zjištěného skutkového stavu je zřejmé, že žalobcův azylový příběh je založen na tvrzení, že byl v době svého pobytu v Černé Hoře (kde podle svých slov chtěl zůstat natrvalo) napaden neznámými osobami. Měl být nucen k tomu, aby se stal voličem (či dokonce členem) strany DPS. Žalovaný tato tvrzení žalobce nevyvrátil.

51. Podle názoru krajského soudu žalovaný nemusel vyvracet uvedený příběh jako nepravdivý či nevěrohodný. Žalobce totiž netvrdil, že by vyčerpал jakékoliv mechanismy nápravy postupu policie v jeho věci. Podle informací o zemi původu je Černá Hora právní stát, který disponuje systémem policejní ochrany a dále stížnostními mechanismy proti postupu policie. Tvrzení žalobce, že ho považovali za opilého, sice může vysvětlovat, proč nebyl jeho případ řádně prověřen. Nicméně žalobce u toho neměl setrvat. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že pokud je země původu demokratickým státem se systémem právní ochrany, musí cizinec využít všech dostupných prostředků využití vnitřní ochrany (viz kupř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 6 Azs 8/2003). Jinak není možno vycházet z toho, že mu právní ochrana nebyla poskytnuta anebo (by) nebyla účinná.

52. Tyto indicie podle názoru soudu tedy nevyvrací domněnku bezpečné země původu. V případě nezákonného postupu policie měl žalobce možnost využít stížnosti k příslušným orgánům. Těmi jsou v případě špatného zacházení ze strany policie zejm. Rada pro civilní kontrolu policejních operací či také Úřad ochránce lidských práv. Podle údajů uvedených v Informaci o zemi původu (OAMP) obsažené ve spisu Černá Hora tyto opravné prostředky dodržuje a naplňuje. Lze dodat, že v zemi fungují také lidskoprávní organizace. Žalobce netvrdil, že by se vůbec o tyto možnosti postupu zajímal. Lze ve shodě s žalovaným uzavřít, že žalobce tyto existující mechanismy právní ochrany nevyužil.

53. Krajský soud dále podotýká, že žalobce nijak racionálně nevysvětlil, o co se opírají jeho obavy z návratu do Černé Hory. Incident, který žalobce vylíčil, se odehrál v předvolebním kontextu a přirozeně vypjaté společenské atmosféře prvních černohorských voleb v roce 2006. Žalobce neprokázal a ani netvrdil, že „chuligáni“, kteří ho napadli, byli skutečně příslušníky či příznivci strany DPS. Pokud při jednání hovořil o dlouhodobém nátlaku na svou osobu, nenachází toto tvrzení oporu v jeho azylovém příběhu, který sdělil ve správním řízení. Příběh žalobce tedy neodůvodňuje ani z perspektivního pohledu vyvrácení či alespoň zpochybnění domněnky, že pro

žalobce je Černá Hora bezpečnou zemí původu. Podle názoru krajského soudu nenalézá subjektivní obava žalobce žádné reálné opodstatnění v současných okolnostech situace v zemi původu.

54. Pokud žalobce přdestřel (a to podrobněji teprve v rámci ústního jednání než v žalobě) tvrzení o diskriminaci srbské menšiny v Černé Hoře, krajský soud nepovažuje tato tvrzení za opodstatněná ani přesvědčivá. Je obecně známo, že v zemi žije cca třetina srbského obyvatelstva a srbsčina se užívá jako jazyk běžně. Černá Hora je zemí s kulturní, jazykovou i náboženskou diverzitou, podobně jako řada dalších zemí Balkánského poloostrova, která je doprovázena logicky určitou mírou animosity mezi jednotlivými sociálními skupinami. Nelze tak vyloučit, že k etnicky motivovaným útokům soukromých osob na příslušníky menšinových národností z různých důvodů může docházet. Není však úkolem soudu obecně řešit, zda přístup majoritního černohorského „státotvorného“ národa je ve všech ohledech (zejm. kulturní a politická sféra) korektní. Podstatné je, že srbské etnikum i po osamostatnění Černé Hory na tomto území tradičně žije a z hlediska kulturních vzorců jde o blízké národy. Černohorský právní systém platí stejně pro Černohorce jako příslušníky ostatních etnik. Krajský soud vyhodnotil azylový příběh žalobce a shledal, že jeho osoba nemá žádné charakteristiky, pro něž by mělo existovat důvodné podezření, že by žalobce v Černé Hoře byl ve skutečném nebezpečí pronásledování či vážné újmy.
55. Krajský soud se zcela shoduje se žalovaným, že žalobce zcela logicky využil řízení o udělení mezinárodní ochrany za účelem prodloužení pobytového statusu v ČR v podobě strpění na území. Má zde rodinné vazby (dospělý syn M.), který mu zřejmě přispívá na úhradu jeho životních potřeb. Žalobce ovšem přišel o svůj pobytový status na území ČR svými vlastními chybami (zejm. spácháním trestné činnosti, za niž byl také pravomocně odsouzen).
56. Jak krajský soud zdůvodnil, ve věci žalobce skutečně nebyla nijak zpochybněna a tím méně vyvrácena domněnka bezpečné země původu, nebylo třeba se zabývat podmínkami pro udělení doplňkové ochrany, jíž se žalobce dovolával (§ 16 odst. 3 zákona o azylu).

VII. Závěr a náklady řízení

57. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
58. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 25. října 2022

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce